

2019

BETAALWIJZER

Betaalwijzer is de nieuwsbrief over elektronisch betalen

Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen 2005-2018

IN 13 JAAR VEILIGER EN EFFICIËNTER BETALEN

JE KUNT NU BIJNA OVERAL PINNEN

Acceptatiegraad pinnen per sector 2005 versus 2017

06.392
Totaal aantal
betaalautomaten
in 2005

HORECA

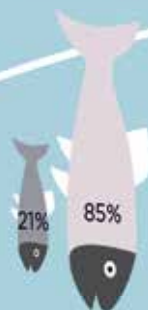
DETA LHANDEL (MKB)

GROOTWINKELBEDRIJF

AMBULANTE HANDEL

...EN KREGEN
...S LASTIGER

VOOR ONDERNEMERS IS PIN NU GEMIDDELD 12 CENT GOEDKOPER DAN CONTANT

DOELSTELLING 60% PIN VS 40% CONTANT GEHAALD

BIJBETALEN PINNEN HO NERGENS M

STORINGSGEVOELIGHEID IS AFGENOMEN

STEEDS MINDE

Pin-missie geslaagd

Supersnel
afrekenen

Checkout.nl gaat
vernieuwen

PIN KOSTEN VERDER GEDAALD

Het klinkt als muziek in de oren van ondernemers: de kostprijs van een gemiddelde pintransactie is voor hen de afgelopen 3 jaar verder gedaald. Dit is voor een belangrijk deel te danken aan het toenemend gebruik van contactloos betalen.

Omdat contactloos betalen zorgt voor snellere afhandelingen aan de kassa worden de kosten voor pinnen gedrukt. Een gemiddelde contante betaling is voor een ondernemer inmiddels 70% duurder dan een pinbetaling. Het totale aantal transacties in het toonbankbetalingsverkeer (detailhandel, horeca, tankstations en ambulante handel) steeg ten opzichte van 2014 met 4% naar ruim 6 miljard. Daarbinnen steeg het aantal pintransacties met 26% en daalde het aantal contante transacties met 17%. Deze beweging is terug te zien in alle sectoren en dat heeft een gunstig effect op de kostenontwikkeling van pinnen.

COLOFON

Aan de samenstelling van deze uitgave wordt de grootst mogelijke zorg besteed. Niettemin kunnen bijvoorbeeld tijdsgebonden gegevens gewijzigd zijn na het drukken van deze uitgave. De Betaalvereniging is daarom niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden. Druk- en zetfouten voorbehouden. De Betaalvereniging verstuurd de Betaalwijzer op verzoek van Sepay en brancheorganisaties. Deze Betaalwijzer is tot stand gekomen in samenwerking met de Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen. De Betaalwijzer is een informatieve uitgave van de Betaalvereniging Nederland, (020) 305 19 87.

ISSN 1570-9558

Horeca en markt in de lift

Uit de laatste cijfers blijkt dat met name binnen de horeca en op de markt de mogelijkheid om te pinnen sterk is gegroeid. In de horeca wordt de pinpas bij 92% van alle zaken geaccepteerd, terwijl dat in 2014 nog 80% was. Bij de ambulante handel accepteert nu 85% van de kooplieden de pinpas. In 2014 was dit percentage 55%.

Contante betaling veel duurder

Een contante betaling kost een ondernemer gemiddeld € 0,29 terwijl een pinbetaling gemiddeld € 0,17 kost. Ten opzichte van 2014 zijn de gemiddelde kosten van contante betalingen 16% gestegen en die van pinbetalingen 11% gedaald.

Kostendruk betalingsverkeer gelijk gebleven

De kostendruk – de kosten uitgedrukt als percentage van de omzet – van het betalingsverkeer is over de jaren heen nagenoeg gelijk gebleven met 1,2%. Ondanks het dalende aantal contante transacties komt het grootste deel van de kosten nog steeds voor rekening van contante betalingen. De kosten hiervan bedragen € 697 miljoen, terwijl de kosten van alle pinbetalingen € 561 miljoen bedragen. Deze cijfers zijn afkomstig uit een onderzoek van Panteia dat in opdracht van de Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen in 2018 is uitgevoerd.

Binnen vijf seconden geld overboeken en ontvangen

LIVE TRANSACTIES

Geld overboeken tussen rekeningen bij dezelfde bank gaat vandaag de dag al lekker snel. Tussen verschillende banken gaat dat nog een stuk langzamer. Maar dat gaat veranderen. Dankzij Instant Payments duurt een overboeking maximaal vijf seconden, alle dagen van het jaar, 24 uur per dag. Ook op zon- en feestdagen.

Begin 2019 vinden de eerste live transacties plaats, waarna de gecontroleerde uitrol start. Hierdoor kunt u als zakelijke ontvanger wellicht binnenkort al betalingen razendsnel binnenkrijgen. Bijvoorbeeld van klanten die in het weekend een overschrijving doen. Gewoonlijk ziet u die betaling pas na het weekend binnenkomen, maar dankzij een Instant Payment kunt u direct aan de slag met de bestelling.

Tot de deelnemende banken behoren ABN AMRO, ASN bank, ING, knab, Rabobank, Regiobank en SNS. Verwacht wordt dat er meer banken zullen volgen. Instant Payments zijn gebaseerd op een Europese standaard waardoor overboekingen van en naar Nederlandse en Europese banken mogelijk zijn.

Niets instellen

Instant Payments gaan automatisch, u hoeft hier niets voor in te stellen. Een Instant Payment sturen gaat via de bank: via de mobiele app of internetbankieren. Verwacht wordt dat Instant Payments vanzelf de gangbare manier van overboeken wordt.

Banken introduceren uniform, bankonafhankelijk geldautomatenmerk

GELDAUTOMATEN WORDEN GEEL

ABN AMRO, ING, Rabobank en GSN werken samen aan een bankonafhankelijk geldautomaten netwerk om contant geld op de lange termijn beschikbaar, bereikbaar, betaalbaar en veilig te houden. Vanaf begin 2019 dragen de drie banken hun automaten geleidelijk over aan GSN, die de geldautomaten al sinds 2011 voor hen beheert. Naar verwachting staat het nieuwe netwerk eind 2020.

In winkels wordt steeds vaker digitaal betaald. Er blijft echter ook behoefte om contant geld op te nemen of te storten. Daarom werken banken samen aan een gezamenlijk geldautomaten netwerk waarmee de automaten evenwichtiger over Nederland verspreid worden. Zo zie je nu soms in een

winkelgebied vijf automaten van de drie verschillende banken vlakbij elkaar staan. Op basis van het aantal transacties en bezoekers in het gebied kunnen bijvoorbeeld twee automaten ook voldoende zijn. De Geldmaat-automaten werken door de nieuwe software straks allemaal hetzelfde. Zo blijft contant

geld voor iedereen gemakkelijk toegankelijk. Ook de automaten waar contant geld of sealbags worden gestort en automaten waar muntrollen worden gekocht, krijgen het nieuwe uiterlijk en de nieuwe naam. Een groot voordeel voor u als zakelijke klant als u bankiert bij ABN AMRO, ING of Rabobank is dat u straks bij elke stortautomaat van Geldmaat terecht kunt. Dit betekent dat u als ondernemer niet meer naar uw eigen bank hoeft voor het afstorten, maar dit kunt doen bij de dichtstbijzijnde locatie. De verwachting is dat de geldafstortautomaten in het najaar van 2019 worden uitgerold.

Nieuwe pincampagne focust op gemak

SUPERSNEL AFREKENEN

Contactloos betalen is snel, safe en simpel. Dit is de boodschap van de jongste pincampagne op televisie en online. De campagne laat consumenten die nog niet contactloos betalen zien hoe gemakkelijk en prettig dit voor hen is. Want contactloos betalen is voor iedereen zo gepiept.

Contactloos betalen - via de bankpas en de mobiele telefoon - is in korte tijd enorm populair geworden. Meer dan de helft van de pintransacties gaan al contactloos en het vervangt al veel kleine contante betalingen. Waarom dan toch een nieuwe campagne? Naast de trouwe gebruikers zijn er veel mensen die nog nooit contactloos hebben betaald. Een gemiste kans, want ook voor hen is contactloos betalen een prettige en gemakkelijke manier van afrekenen. En voor ondernemers is contactloos betalen een uitkomst omdat de kassa-afhandeling sneller is waardoor de kosten van pinnen voor hen verder dalen.

Trouw

Mensen die contactloos betalen zijn trouw aan deze methode. Laat uw klanten daarom zien dat zij dit ook bij u kunnen. U doet hen er een groot plezier mee. Is uw klant nog niet bekend met contactloos betalen? Leg het hem uit, laat het hem zien. Service wordt altijd gewaardeerd!

Voor pas en mobiel

De commercial en online advertenties zijn inmiddels veelvuldig te zien geweest tijdens de campagne die startte in september en tot eind december doorliep. In de TV commercial en online advertenties is een hoofdrol weggelegd voor de piepjes die een klant hoort na een geslaagde pintransactie. In de uitingen is naast de betaalpas ook een mobiele telefoon te zien. Want ook met de mobiele telefoon kan contactloos betaald worden - ook wel mobiel aftikken genoemd - door deze kortstondig dicht bij de betaalautomaat te houden. Bij bedragen tot en met € 25 is geen pincode nodig. Boven dit bedrag moet wel een pincode ingetikt worden. Met de betaalpas of met de mobiele telefoon, contactloos betalen is zo gepiept.

Aan de slag met contactloos

Mastercard en Visa eisen dat vanaf 1 januari 2020 alle betaalautomaten in Nederland geschikt zijn voor contactloos betalen. Automaten waarmee dit niet mogelijk is, moeten vóór die datum worden vervangen. Kan er bij u aan de kassa nog niet contactloos worden betaald? Neem contact op met uw leverancier en controleer of uw betaalautomaat geschikt is. Wilt u meer weten over de mogelijkheden van alle registreerde betaalautomaten? Kijk dan op www.betalvereniging.nl of op www.checkout.nl.

IN 13 JAAR VEILIGER EN EFFICIËNTER BETALINGSVERKEER

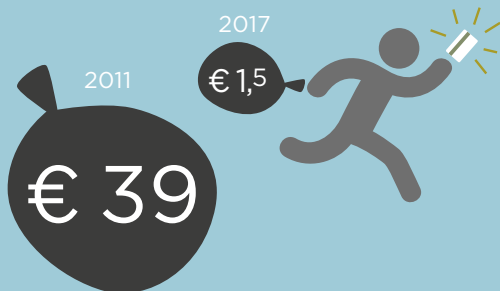
JE KUNT NU BIJNA OVERAL PINNEN

Acceptatiegraad pinnen per sector 2005 versus 2017

CRIMINELEN KREGEN HET STEEDS LASTIGER

Schade door skimming (in miljoenen euro's)

VOOR ONDERNEMERS IS PIN NU GEMIDDELD 12 CENT GOEDKOPER DAN CONTANT

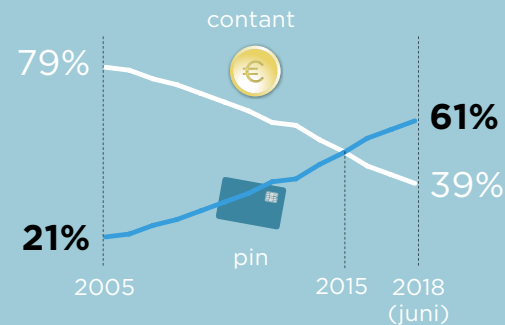
Gemiddelde kosten per transactie (in eurocent)

Per saldo bespaarden zij €1,2 miljard tussen 2005 en 2017

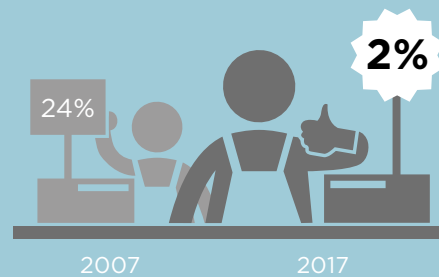
DOELSTELLING 60% PIN VS 40% CONTANT GEHAALD

In procenten

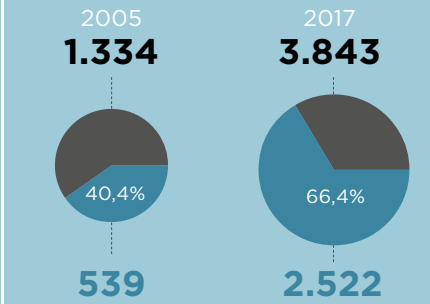
BIJBETALEN VOOR PINNEN HOEFT BIJNA NERGENS MEER

Percentage van ondernemers waar moet worden bijbetaald voor pintransacties

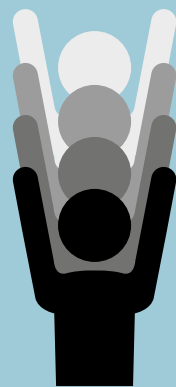
KLEIN BEDRAG, PINNEN MAG HAD EFFECT

Totaal aantal pintransacties (x 1000)

Aantal overvallen bij detailhandel, horeca en benzinstations

1171

2008

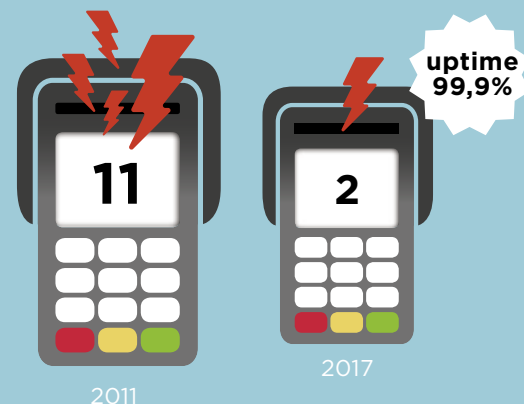
377

2017

STORINGSGEVOELIGHEID IS AFGENOMEN

Aantal landelijke storings gemeld in CONNECT

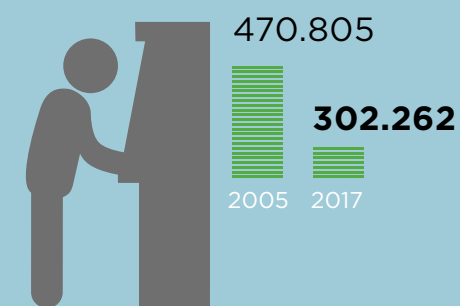

STEEDS MINDER CONTANT GELD, DUS VEILIGER

Waarde van betalingen via pin en contant (in miljarden euro's)

Aantal geldopnames bij de geldautomaat (x 1000)

Waarde van bijpin-transacties bij winkeliers (in miljoenen euro's)

Consumenten gebruiken hun smartphone ook voor betalen aan de kassa

KLAAR VOOR MOBIEL BETALEN?

Klanten die met hun mobiele telefoon aan de kassa verschijnen, zijn lang niet altijd op een ongepast moment aan het bellen. Nee, steeds meer mensen gebruiken hun smartphone om af te rekenen. Online, in de winkel of bij een horecagelegenheid. Bent u daar al klaar voor?

Veel consumenten zijn inmiddels gewend om met hun smartphone te betalen in online webshops, voor online diensten en om onder elkaar rekeningen te voldoen. Zij verwachten dan ook dat zij op deze manier aan de kassa kunnen betalen.

Op dit moment kunnen de meeste betaalautomaten al contactloze betalingen via de mobiele telefoon (NFC) accepteren. Hierbij houdt de consument zijn mobiel kort bij de betaalautomaat. Deze betaling wordt op dezelfde wijze afgehandeld als een contactloze betaling met de betaalpas. Banken bieden hun klanten met een Android smartphone mobiel betalen aan via een afzonderlijke app of binnen de mobiel bankieren app. Daarmee kunnen consumenten via NFC afrekenen bij de betaalautomaat.

Naast het gebruik van mobiele NFC-betalingen zijn er andere vormen van mobiel betalen aan de toonbank in opkomst, waarbij

gebruik wordt gemaakt van QR-codes of barcodes. Er zijn daarnaast enkele andere betaal-apps beschikbaar voor iOS of Android zoals Payconiq en OK. Ook kunt u betaalverzoeken naar uw klanten sturen.

IDEAL QR

iDEAL is in Nederland marktleider online betalen. Met iDEAL QR betalen uw klanten via hun smartphone ook in de winkel met iDEAL. Dit gaat via een iDEAL QR-code. Klanten scannen de iDEAL QR-codes met hun mobiel bankieren app (mits de bank van uw klant de iDEAL QR-scanfunctionaliteit heeft ingebouwd) of de iDEAL app. Ze bevestigen de betaling eenvoudig in hun mobiel bankieren app met hun persoonlijke code van de bank app, vingerafdruk of gezichtsherkenning. U kunt de iDEAL QR-code bijvoorbeeld plaatsen op een scherm, drukwerk, brief of kassabon.

Pinnen met sieraden en accessoires komt eraan

Het is misschien vreemd om pinnen los te zien van de vertrouwde betaalpas. Toch zijn er naast de pas ook tal van andere dragers van de contactloze chip. Je kunt betalen met een sieraad of accessoire. Een handige aanvulling voor bepaalde situaties blijkt uit de eerste consumententesten.

Het zal vooral wettelijk zijn wanneer mensen hun ring, horloge, armband of sleutelhanger bij de betaalautomaat houden. Wearables worden dit soort producten genoemd, je kunt ze immers aandoen of op je lichaam dragen. Er zijn al diverse wearables in gebruik. ABN AMRO test met 500 consumenten. En Garmin heeft bijvoorbeeld een horloge waarmee betaald kan worden.

Payconiq

Payconiq is een betaalapp die bedoeld is om met de mobiele telefoon zowel in winkels, online als onderling met vrienden en familie te betalen. Het werkt via een QR-code die voor iedere winkelier uniek is. Door deze code te scannen, maakt de kassa contact met de smartphone van de klant. De klant typt vervolgens zijn pincode in en bevestigt de transactie om te betalen. Zowel de klant als de winkelier krijgt een bevestiging wanneer de transactie is afgerond. Payconiq wil klantenkaarten en loyaliteitsprogramma's koppelen aan de betaalapp zodat klanten betalen én sparen in één app.

OK-app

Ook de OK-app combineert de online en offline wereld en kan geïntegreerd worden in een kassasysteem. Klanten selecteren op hun smartphone de betaalwijze die zij willen gebruiken voor de transactie en de app maakt vervolgens een barcode aan. Deze barcode wordt aan de kassa gescand

waarna de klant de betaling bevestigt. Hiermee wordt de transactie volbracht. In de OK-app kunnen verschillende bankrekeningen, klantenkaarten en accounts worden opgeslagen.

Betaalverzoeken

Veel banken bieden ondernemers de mogelijkheid om betaalverzoeken te sturen naar klanten. Dit gaat dan via de mobiel bankieren app of via Tikkie. Afhankelijk van uw bank stuurt u het betaalverzoek via WhatsApp, sms, QR-code, e-mail, Facebook of andere social media. Het maakt hierbij niet uit bij welke bank de klant zit. Iedereen kan op deze manier betalen.

Nieuwe bankbiljetten van € 100 en € 200 veiliger en handiger

KIJK, VOEL EN KANTELEN

Op 28 mei 2019 komen er nieuwe bankbiljetten van € 100 en € 200 in omloop. Deze biljetten bevatten up to date beveiligingsfuncties en krijgen een ander formaat. Zorg ervoor dat uw biljettentester een software-update krijgt om de nieuwe briefjes te kunnen herkennen.

Net als de andere coupures zijn de vernieuwde biljetten eenvoudig te controleren met de 'kijk, voel en kantel'-methode. Zo is onder meer aan de bovenkant van de zilveren streep een satellithologram met kleine €-symbolen te zien. Deze symbolen bewegen rond het getal en worden ook nog eens helderder bij direct licht. De zilveren streep toont tevens een Portret van prinses Europa, een architecturaal motief en een groot €-symbool. De nieuwe bankbiljetten van € 100 en € 200 bevatten een verbeterd smaragdgroen nummer. Hoewel dit

nummer ook aanwezig is op alle andere biljetten uit de Europa-serie, laat deze verbeterde versie ook €-symbolen in de cijfers zien. Nieuwsgierig hoe dit eruitziet? Kijk dan op de website van De Nederlandse Bank.

Handiger formaat

De nieuwe biljetten krijgen dezelfde hoogte als het bankbiljet van € 50. Hun lengte blijft echter ongewijzigd: hoe langer het biljet, hoe hoger de waarde. Doordat de biljetten straks even hoog zijn, kunnen ze gemakkelijker worden verwerkt en passen ze beter in de portemonnee van mensen.

Controleren op echtheid

Veel ondernemers maken gebruik van apparaten om bankbiljetten op echtheid te controleren. Deze controle vindt plaats op basis van de echtheidskenmerken van de verschillende biljetten. De introductie van de nieuwe biljetten betekent in principe niet dat u uw biljettentester moet vernieuwen. U moet wel de software van de apparatuur updaten. Hierover kunt u het beste contact opnemen met uw leverancier of diens website raadplegen. Staat u op het punt een nieuw apparaat te kopen, vraag dan aan de leverancier of deze kan worden aangepast aan de nieuwe bankbiljetten van de Europa-serie (ES2). Wilt u meer weten? Op de site van de ECB is een lijst te vinden van goedgekeurde apparaten. (Deze vindt u door op de site

de zoekopdracht 'detectieapparaat' in te voeren. Daar vindt u een doorverwijzing naar het overzicht.)

Let op bij UV-controle

Realiseert u zich dat valse biljetten met UV-imitatie moeilijk van echt te onderscheiden zijn met een UV-lamp. U wordt geadviseerd om naast een UV-lamp ook de 'kijk, voel en kantel-methode' toe te passen om de echtheid van een eurobiljet vast te stellen.

Kijk:

Houd het biljet tegen het licht en controleer het watermerk.

Voel:

Voel de voorkant van het biljet. Vooral de lijntjes aan de linker- en rechterraand zijn goed voelbaar.

Kantelen:

- Kantel het biljet en zie in het glanzende getal een lichtbaan op-en-neer bewegen
- Kantel het biljet en zie de verschillende kleureffecten

Portret van prinses Europa

Satelliethologram met kleine €-symbolen

Architecturaal motief

Groot €-symbool

In geval van twijfel

Twijfelt u aan de echtheid van een biljet? Neem het dan niet aan. Een vals biljet is niets waard. Weet u van wie of waar u het biljet heeft ontvangen? Doe dan aangifte bij de politie. Is deze informatie niet bekend? Ga dan naar uw bank of stuur het biljet op naar DNB.

Nieuwe functies en producten voor ondernemers

CHECKOUT.NL GAAT VERNIEUWEN

Checkout.nl is een goed en onafhankelijk startpunt voor ondernemers die op zoek zijn naar een afreken- of betaalsysteem. Om in de toekomst ondernemers op meer gebieden te voorzien van onafhankelijke en relevante informatie, wordt momenteel hard gewerkt aan het vernieuwen van de website. Begin 2019 is de nieuwe site op het vertrouwde internetadres (www.checkout.nl) te vinden.

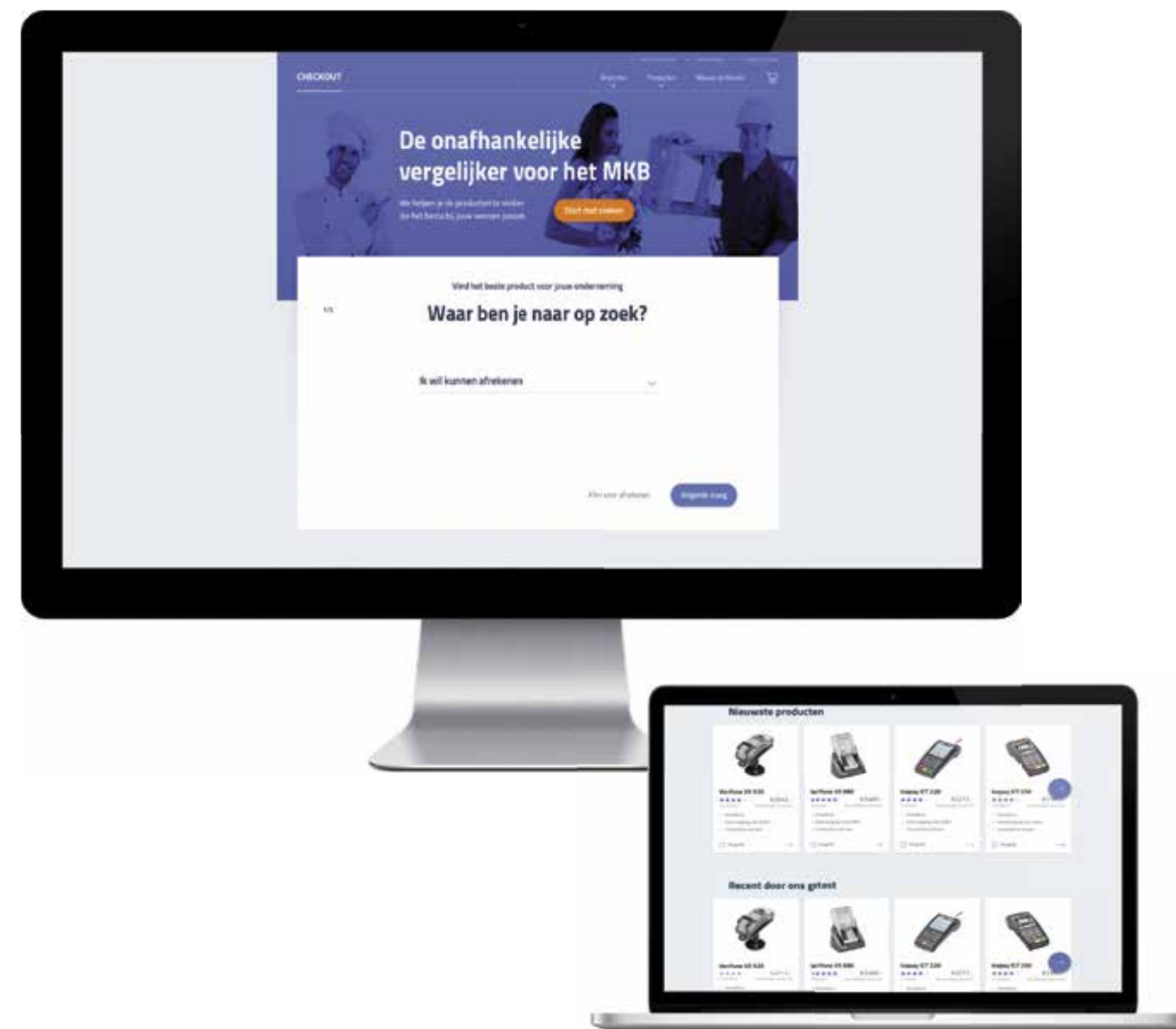
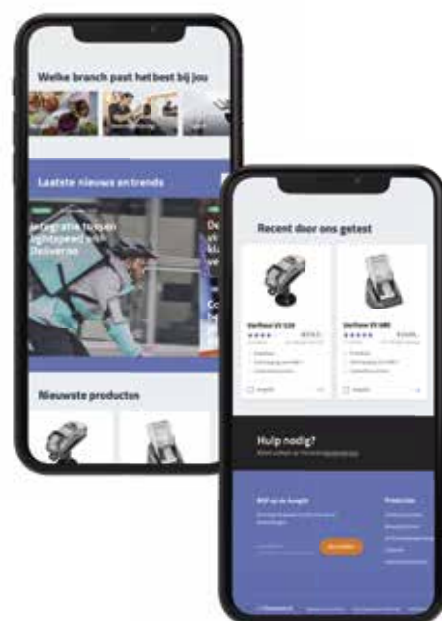
Alles kan worden vergeleken op internet. Van eenvoudige producten tot ingewikkelde diensten. Speciaal voor mkb ondernemers zal in het eerste kwartaal van 2019 de vernieuwde Checkout.nl worden gelanceerd met de mogelijkheid om allerlei producten met elkaar te vergelijken. "In eerste instantie gaat het om producten op het gebied van afrekenen en betalen zoals dat nu al op de site staat. Daar komen daarna verschillende nieuwe producten en diensten bij", zegt Ralph Oudshoorn van Checkout BV. "Bijvoorbeeld op het gebied van boekhouden, offline security, verzekeringen en software."

Vergelijken

Om ondernemers alleen maar relevante producten en diensten te tonen, wordt aan hen voor het zoeken enkele vragen gesteld. Wat zijn hun wensen? Wat moet een product kunnen? Hoe ziet de locatie eruit waar het gebruikt zal worden? "Zo filteren we alles wat niet relevant is voor de ondernemer uit de zoekresultaten." Ook ondernemers die 'Googlen' zullen de verbeteringen merken. "Via hun zoekopdracht zullen zij op relevante plekken op de website komen en niet op een algemene landingspagina", aldus Oudshoorn.

Keuze maken

Om bezoekers te helpen met het maken van keuzes zullen ook reviews op de site te vinden zijn. Denk daarbij aan video's waarin gebruikers hun ervaringen delen en aan filmpjes waarin de bezoekers uitleg krijgen over een product of een dienst. Nieuw is ook dat ondernemers op Checkout.nl producten kunnen kopen en diensten af kunnen nemen. Dus wanneer een ondernemer zijn keuze heeft gemaakt, hoeft hij niet eerst naar een andere site om dit te bestellen. Wel zo handig, duidelijk en overzichtelijk. En altijd op basis van onafhankelijke informatie.

Digitale collectebus

De nieuwe beheerders van Checkout.nl zijn bekend van de digitale collectebus. Deze ontwikkelden ze enkele jaren geleden voor goede doelen. Via deze collectebus kunnen mensen bij de collectant aan de voordeur of op straat pinnen en zo geld doneren. Handig en efficiënt.

Van links naar rechts: Camiel Kuiper, Ralph Oudshoorn en Marco van Etten, de mensen achter de nieuwe checkout.nl

Pinnen goedkoper en stabiel, veiligheid vergroot

MISSIE GESLAAGD, STICHTING STOPT

Hoe vaak las u over pinrecords of de afname van de hoeveelheid contant geld de afgelopen jaren? Mijlpaal na mijlpaal. Dat is niet zomaar. Daar zat een organisatie achter, een samenwerkingsverband tussen ondernemers en banken, de Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen. Die stichting heeft nu haar doelen bereikt en stopte eind 2018 met haar activiteiten.

Eind 2005 kwamen banken en toonbankinstellingen (detailhandel, horeca en tankstations) het Convenant Betalingsverkeer overeen. Sindsdien is samengewerkt aan een veiliger, efficiënter en betrouwbaarder betalingsverkeer in Nederland. Het convenant liep eind 2018 ten einde.

Koploper

De gezamenlijke inspanningen leidden tot een aanzienlijke groei van het aantal pinbetalingen. Nederland is koploper in de eurozone. Bovendien zijn de kosten van pinbetalingen sterk gedaald voor de ondernemers in Nederland. Banken en toonbankinstellingen zijn tevreden over de bereikte resultaten. Op dinsdag 30 oktober werd een congres gehouden over de resultaten van 13 jaar samenwerking.

Bijna overal pinnen

In Nederland staan nu ruim 360.000 betaalautomaten. In de detailhandel en bij tankstations is pinnen al jaren heel gebruikelijk. In de ambulante handel en de horeca is de mogelijkheid om te pinnen de laatste jaren juist sterk gegroeid.

Doelstelling gehaald

In 2005 werd 1,3 miljard keer gepind. Dit aantal is nu verdriedubbeld naar ruim 4 miljard in 2018. Mede dankzij grootschalige campagnes als Pinnen, ja graag en Klein bedrag? Pinnen mag! is het pingebruik sterk gegroeid in Nederland. Bordjes met 'bijbetalen bij kleine bedragen' zien we tegenwoordig nauwelijks meer. De komst van contactloos betalen zorgde ervoor dat consumenten óók hun kleine bedragen steeds vaker pinnen. Inmiddels gaat twee derde van de pinbetalingen om een bedrag van minder dan € 20. Het aantal pinbetalingen is inmiddels een stuk hoger dan het aantal contante betalingen. Met een verhouding van 61% pinbetalingen en 39% contante betalingen halverwege 2018 is de doelstelling (60% pin versus 40% contant aan het einde van 2018) gehaald.

Benieuwd naar de resultaten die de Stichting Bevorderen Efficiënt Betalen nog meer heeft bereikt? Kijk dan in het hart van deze Betaalwijzer.

